Adatvédelem újratöltve

2012. január 1. után az adatvédelmi törvény nem lesz felismerhető a címéről. Hatályba lép az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény. Mindenkit érint a két évtizedes adatvédelmi szabályanyag újrakodifikálása.

AZ ALAP VÁLTOZATLAN

Az új törvény alapvető logikája változatlan. Célja, fogalmi készlete lényegét tekintve nem változott. Az adatvédelem stabil alapjai továbbra is a magánéletet védik. Az egyes rendelkezések pontosítása – például a határon átnyúló adatkezelések a jogszabály hatálya alá rendelése – nem érinti a törvény hatókörének lényegét.

■ A változatlan tartalmú szabályok előnye, hogy nem teszik törvénytelenné az eddigi jogkövető gyakorlatot. A szabályok között több helyütt olyan pontosítás található, amelyet a gyakorlat érlelt ki a korábbi évek során. Sokak által ismert példa lehet erre az érintettek előzetes adatkezelési tájékoztatása, melynek minimális tartalmi elemeit jogszabályi rangra emelte a jogalkotó.

■ A törvényalkotói ráncfelvarrást nem csak az adatvédelmi stabilitás szemüvegén át vehetjük vizsgálat alá. Számos, a gyakorlat által régen várt, az európai jogharmonizációs törekvésekben is megjelent irányzatról, jogalkalmazói igényről nem rendelkezett az Országgyűlés. A cégcsoportokon belüli adatkapcsolatok, a szociális hálózatokra felhordott adatok felhasználása, vagy akár a felhő szolgáltatások igénybe vételének adatvédelmi követelményei továbbra is bizonytalan értelmezésekkel vezethetők le.

AZ ÚJDONSÁGOK HATÁSA

Az új törvény – száma szerint – a 2011. évi CXII. törvény szinte összes újdonsága felfűzhető egy közös cél zsinórmércéjére: Az adatkezelők (praktikusan az összes gazdasági társaság és egyéb szervezet) vegye komolyabban az adatvédelem szigorú szabályait. Az adatvédelmi szabályok és technikai lehetőségek egyre nyíló ollója viszont sajnos nem került a törvényhozás látókörébe. Így továbbra is számos esetben a törvény céltételező értelmezésével biztosítható a tisztességes adatkezelés.

■ Az új adatvédelmi törvény új adatkezelési jogcímet emel törvényi rangra. Az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése, az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése ezentúl az érintett hozzájárulásának hiányában is alapja lehet az adatkezelésnek. Természetesen csak akkor, ha a törvény további feltételei is teljesülnek, például az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna

■ Az új törvényben részletesebb kifejtést kapott az adatbiztonság követelménye. Ha az adatok feldolgozása automatizált, számos új törvényi követelményt teljesíteni kell. Például biztosítani kell a telepített rendszerek üzemzavar esetén történő helyreállíthatóságát. A számítógéppel feldolgozott adatok esetén nehéz azt állítani, hogy a feldolgozás nem automatizált, hiszen például a névsorrend szerinti rendezés akár egy mobiltelefon névjegyzékének is sajátja.

■ Új jogintézmény a törvényben az adatok korlátozással történő átadása. Ilyenkor az adatot átvevő szervezet az adatátadó szabta korlátok között kezelheti csak az adatokat. Sejthető, hogy így az adatkezelési hozzájárulás könnyebben beszerezhető, hiszen az érintett meggyőződhet arról, hogy adatait az átadás után is tisztességesen kezelik.

■ Pontosította a törvény az adatkezelési tájékoztatás jogintézményét is. A gyakorlat által követett minimális tartalom került a jogszabályba is.

■ A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadsági Hatóság működésének várható hatásairól már szó volt itt egy korábbi cikkben. A 10 millió forintig terjedő hatósági bírság fenyegetésének hatását a szakma egyenlőre csak találgatja. Vannak olyan félelmek, hogy a nagy gazdasági társaságok, mint adatkezelők a bírság összegét beárazzák majd a tisztességes adatkezelés határát súroló szolgáltatásukba. A kisebb adatkezelők – ha ezt nem is – de jövőre egy újabb költségelemet tervezhetnek: az adatvédelmi nyilvántartásba bejelentés költségét.

■ A szakértők körében komoly várakozás övezi az adatvédelmi audit intézményét is. A biztonság – pénzügyi területen kiérlelt – gyakorlatához igazodik az adatvédelmi audit. Kockázat alapú megközelítéssel segít a helyes adatvédelmi gyakorlat kialakításában. Rávilágít arra is, hogy az adatvédelmi megfelelés nem valamilyen méregdrága projekt, nem is egyszeri nekiveselkedés eredménye, hanem a tisztességes adatkezelés megteremtéséért tett lépések sorozata. Egy adatvédelmi audit, majd ennek folyományaként belső szabályzat megalkotása, megfelelő tájékoztatás elkészítése, az adatkezelések bejelentése, korrekt panaszügyintézés kialakítása – és végül, de legfontosabbként kiemelve – a dolgozók oktatása minden szervezet számára elérhető adatvédelmi program.

Dr. Dósa Imre
adatvédelmi, biztonsági szakértő